

Bryssel, 8. marraskuuta 2023
(OR. en)

15187/23

Toimielinten välinen asia:
2022/0902(APP)

AG 136
PE 138
INST 434
FREMP 316

ILMOITUS

Lähtettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Neuvosto
Ed. asiak. nro:	9333/22 (EP proposal), 14904/23
Asia:	Ehdotus NEUVOSTON ASETUKSEKSI Euroopan parlamentin jäsenten valitsemisesta yleisillä, välittömillä vaaleilla sekä neuvoston päätöksen 76/787/EHTY, ETY, Euratom ja kyseisen päätöksen liitteenä olevan, Euroopan parlamentin jäsenten valitsemisesta Euroopan parlamenttiin yleisillä välittömillä vaaleilla annetun säädöksen kumoamisesta ("EU:n vaalilainsäädäntö") – Periaatekeskustelu

1. Euroopan parlamentti hyväksyi 3. toukokuuta 2022 SEUT 223 artiklaan perustuvan lainsäädäntöehdotuksen uudeksi vaalilainsäädännöksi¹.
2. Yleisten asioiden työryhmä keskusteli kokouksessaan 7. marraskuuta 2022 ehdotuksen pääkohdista, erityisesti säännöksistä, jotka liittyvät unionin laajuiseen vaalipiiriin, äänikynnyksiin, sukupuolten tasa-arvoon ja yhteiseen vaalipäivään.

¹ Asiak. 9333/22.

3. Neuvosto (yleiset asiat) on keskustellut asiasta kaksi kertaa, 18. lokakuuta 2022 ja 27. kesäkuuta 2023. Viimeksi mainitussa istunnossa puheenjohtajavaltio Ruotsi esitteli erään kyselyn² tulokset, jotka osoittivat valtuuskuntien näkemysten eroavan merkittävästi hyvinkin monelta osin. Mainitussa yhteydessä Espanja ilmoitti tulevan puheenjohtajavaltion ominaisuudessa, että se aikoo jatkaa ehdotuksen käsittelyä kyselyn pohjalta.
 4. Kuten pysyvien edustajien komitean kokouksessa 8. marraskuuta ilmoitettiin, neuvosto (yleiset asiat) käy 15. marraskuuta 2023 periaatekeskustelun puheenjohtajavaltion tausta-asiakirjan ja liitteessä olevien kysymysten pohjalta.
-

² Asiak. 10278/2/23 REV 2.

”EU:n vaalilainsäädäntö”**– Puheenjohtajavaltion tausta-asiakirja periaatekeskustelua varten –**

Puheenjohtajavaltio Espanja ilmoitti puolivuotiskautensa alussa jatkavansa EU:n vaalilainsäädäntöä koskevaa työtä. Se lupasi yhtäältä kutsua jäsenvaltiot käymään yleisten asioiden neuvostossa periaatekeskustelun poliittisesti tärkeimmistä kysymyksistä, kuten EU:n laajuudesta vaalipiiristä ja ylikansallisista ehdokaslistoista. Toisaalta se vakuutti käyvänsä teknisen keskustelun ryhmittelemällä artikkelit, joista jäsenvaltiot olivat eniten yhtä mieltä puheenjohtajavaltio Ruotsin toteuttaman kyselyn tulosten perusteella.

Mainitun ensimmäisen lupauksen pohjalta ja ottaen huomioon EP:n tälle asiakokonaisuudelle antaman merkityksen sekä sen yhteyden laajempaan keskusteluun Euroopan tulevaisuudesta Euroopan tulevaisuuskonferenssin päätelmien valossa puheenjohtajavaltio Espanja pitää aiheellisenä poliittisen keskustelun käymistä yleisten asioiden neuvostossa 15. marraskuuta 2023. Keskustelun tarkoituksena on antaa ohjausta tämän ehdotuksen jatkokäsittelyyn, erityisesti EU:n laajuista vaalipiiriä ja ylikansallisia ehdokaslistoja koskevien ehdotusten osalta.

Näitä kysymyksiä on käsitelty alustavasti edellisillä puheenjohtajakausilla. Merkittävä osa jäsenvaltioista ilmoitti, että ne eivät voi tukea ylikansallisia ehdokaslistoja. Toinen ryhmä piti keskeisenä, että neuvosto käsittelee nämä ehdotukset perusteellisesti. Ensimmäinen ja ainoa poliittinen keskustelu ehdotetusta EU:n vaalilainsäädännöstä käytiin Tšekin puheenjohtajakaudella 18. lokakuuta 2022 kokoontuneessa yleisten asioiden neuvostossa. Jäsenvaltiot esittivät alustavat kantansa näihin kysymyksiin. Ehdotetun EU:n vaalilainsäädännön artikloja koskevassa Ruotsin puheenjohtajakaudella tehdyssä kyselyssä 13–15 jäsenvaltiota katsoi, että ne eivät voi hyväksyä ainuttakaan – yhtä ainoaa vaalipiiriä koskevan – 15 artiklan kohdista johtuen muun muassa merkittävistä oikeudellisista ja institutionaalisista ongelmista kansallisella tasolla.

Puheenjohtajavaltio Espanja katsoo, että jäsenvaltioiden vaalijärjestelmien yhdenmukaistaminen EU-vaaleissa on kohtuullinen pitkäaikainen tavoite, ja samalla on otettava huomioon tarve säilyttää eri jäsenvaltioiden vaaliperiaatteet, jotka usein ovat yhteydessä niiden kunkin asianomaiseen perustuslailliseen kehykseen. Euroopan parlamentti ehdottaa seuraavanlaisen EU:n laajuisen vaalipiirin perustamista (15 artikla): 28 paikkaa (ainakin ensimmäisissä vaaleissa). EU:n kansalaisilla olisi yksi ääni näitä paikkoja varten ja yksi ääni kansallisia ehdokaslistoja varten (12 artiklan 1 kohta). Unionin laajuisessa vaalipiirissä äänestäessään kansalaiset valitsisivat vaaleissa ehdolle asetettujen erilaisten Euroopan tason vaaliyhteisöjen (2 artikla; puolueet, liitot, ryhmittymät jne.) laatimien ylikansallisten ehdokaslistojen välillä.

Ylikansalliset ehdokaslistat, joissa on 28 ehdokasta, olisivat suljettuja ehdokaslistoja. Listan sisältävissä äänestyslipuissa olisi Euroopan tason vaaliyhteisöjen logo. Listat jaettaisiin kolmeen kolmepaikkaiseen jaksoon. Kuhunkin jaksoon merkittäisiin ehdokkaat kolmesta jäsenvaltioiden väkiluvun mukaisesti perustetusta ryhmästä. Lopuksi paikkajako suoritettaisiin D'Hondtin menetelmää käyttäen.

Puheenjohtajavaltio Espanja aikoo jatkaa teknistä työtä puheenjohtajavaltio Ruotsin laatimasta kyselystä saatujen tulosten pohjalta. Näin ollen voitaisiin alkaa käsitellä artikloja, jotka liittyvät kahteen kertaan äänestämisen kieltämiseen (4 artiklan 2 ja 3 kohta) ja äänestyksen esteettömyyteen (7 artikla). Jos asiasta päästään yksimielisyyteen, voitaisiin harkita keskustelua niiden artiklojen ryhmistä, joissa on käsitelty sukupuolta, vaalikampanjaa tai vaalitulosten julkistamista. On syytä huomata, että teknisessä keskustelussa ei keskitytä artiklojen sanamuotoon vaan pikemminkin siihen, mitkä sisältöseikat ovat hyväksyttävissä tekstin käsittelyn edistämiseksi.

Kysymyksiä neuvostossa käytävää keskustelua varten

- *Onko jäsenvaltioiden mielestä olemassa edellytyksiä sille, että EU:n vaalilainsäädäntöä koskevassa keskustelussa voitaisiin edetä poliittisempiin kysymyksiin?*
 - *Onko jäsenvaltioilla yhtenäinen perusajatus ylikansallisista ehdokaslistoista ja EU:n laajuisista vaalipiireistä? Ovatko ongelmat lähinnä teknisiä?*
-